

KLAPNING AF HAVBUNDSMATERIALE I ØSTERSØEN OG GENNEMSTRØMNING I ØRESUND

OM LYNETTEHOLM

Den 4. juni 2021 vedtog et bredt politisk flertal i Folketinget lov om anlæg af Lynetteholm. Lynetteholm skal etableres som en halvø mellem Refshaleøen og Nordhavn med et kystlandskab ud mod Øresund, der bidrager til at stormflodsikre København fra nord. By & Havn skal etablere Lynetteholms landareal ved at nyttiggøre, det vil sige genbruge, overskudsjord fra København og omegns byggeprojekter.

Forud for Folketingets beslutning om at anlægge Lynetteholms landareal, har der været udarbejdet miljøkonsekvensvurderinger, der belyser, hvordan anlæg af Lynetteholm vurderes at påvirke det omkringliggende miljø. By & Havn vil løbende overvåge anlægsarbejdet, så alle miljøhensyn sikres.

Forligskredsen i Folketinget har besluttet at igangsætte en strategisk miljøvurdering (SMV) af de fremtidige planer for Lynetteholm, der endnu ikke er politisk besluttet.

KLAPNING AF HAVBUNDSMATERIALE

Der, hvor Lynetteholm skal etableres, er havbunden blød. For at give halvøens omkreds, også kaldet perimeteren, tilstrækkelig stabilitet er det nødvendigt at

fjerne den bløde havbund og erstatte den med sand. Herudover skal der opgraves en mindre mængde havbundsmateriale i forbindelse med uddybning af sejlrenden syd for Middelgrunden og i Kronløbet.

Lynetteholms omkreds har en samlet længde på omkring 7 km, hvoraf hovedparten skal bestå af dæmninger etableret af grus og sten (stensætning). Ved Lynetteholms nordlige del ud mod Kronløbet, anlægges en del af perimeteren som en jernspunsvæg (cirka 1000 meter).

De øverste lag af den havbund, der skal opgraves langs perimeteren, er forurenede. Dette havbundsmateriale skal derfor deponeres på Lynettepotet på Refshaleøen. Det øvrige havbundsmateriale fra opgravningerne skal klappes, det vil sige sejles med pram til Østersøen, hvor det bliver læsset af på to klappladser, der ligger i havet syd for Amager og cirka 25 kilometer fra Køge. De to klappladser er valgt efter dialog med Miljøstyrelsen, og fordi By & Havn har klappet der i 2013 i forbindelse med udvidelsen af Nordhavn.

Der er i den såkaldte implementeringsredegørelse for Lynetteholm fastsat vilkår for opgravning og klappning af havbundsmaterialet, så der ikke sker overskridelser af de gældende

Faktaark - Klapning af havbundsmateriale i Østersøen og gennemstrømning i Øresund

Opdateret marts 2022

miljøkvalitetskrav. I Lynetteholms miljøkonsekvensvurderinger er det belyst, at anvendelsen af de konkrete klappladser ikke vil have væsentlige påvirkninger af miljøet.

Den nedre del af havbundsmaterialet, som skal klappes på de to udvalgte klappladser i havet syd for Amager, består i overvejende grad af rent havbundsmateriale og en mindre del af lettere forurenede havbundsmateriale.

på normalvis i overensstemmelse med vejledningen om klapning (By- og Landskabsstyrelsen 2008).

Det sand, som skal erstatte den bløde havbund, skal indvindes fra havbunden ved det eksisterende ressourceområde Kriegers Flak ca. 20 km øst for Møn. By & Havn har indsendt ansøgning om indvindingstilladelse med tilhørende miljøkonsekvensvurdering til Miljøstyrelsen, som efterfølgende har været i offentlig høring i 30 dage. By & Havn forventer en tilladelse til sandindvinding inden udgangen af 2021.

På kortet ses de to klappladser - KBH Nordhavn A og KBH Nordhavn B - hvor havbundsmateriale fra Lynetteholm skal klappes. Der klappes kun havbundsmateriale, der er så rent, at

miljølovgivningen tillader, at det bliver klappet. Øvrigt materiale deponeres i Refshaleøens depot for forurenede havneslam.

Ved klapning af havbundsmaterialet vil en del af materialet (sediment) aflejres uden for klappladserne, og indhold af forurenende stoffer, næringsstoffer m.v., aflejres i det omgivende miljø. Det er vurderet, at spredningen af sediment uden for klappladserne har et så begrænset omfang, at dets miljøpåvirkning er lille. Påvirkningen af vandkvaliteten er også vurderet som lille, og kyster og badestrande langs Køge Bugt vil ikke blive påvirket væsentligt.

Klapningen af havbundsmateriale vurderes heller ikke at have væsentlige påvirkninger på Natura 2000-områder i hverken Danmark eller Sverige. (Se faktaark med uddybning af påvirkning af Natura 2000-områder).

Beregningerne af sedimentspredning som følge af klapningen er til brug for miljøkonsekvensvurderingen udført konservativt. Således viser erfaringer fra By & Havns klapning på de to klappladser i 2013 i forbindelse med Nordhavnsudvidelsen, at mindre materiale end forudsat i beregningerne spreder sig uden for klappladserne. Prøvegravninger ved Lynetteholm i sommeren 2021 viser også, at det opgravede materiale har en mere klumpet konsistens end forudsat i beregningerne, og derfor hurtigere vil falde til bunds og dermed spredes mindre.

OVERVÅGNING AF KLAPNING

By & Havn foretager en løbende monitorering af, om den konkrete spredning af havbundsmateriale i

forbindelse med klapning overholder de kriterier for spredning, som Miljøstyrelsen har fastsat. [Du kan læse mere om miljøovervågningen her](#). Siden bliver løbende opdateret med nyeste rapporter og data.

GENNEMSTRØMNINGEN I ØRESUND OG SALTTRANSPORT TIL ØSTERSØEN

Lynetteholms etablering mellem Nordhavn og Refshaleøen vest for Middelgrunden medfører en lille blokeringsseffekt af vandgennemstrømningen i Øresund og dermed også transporten af salt til Østersøen. I Østersøen tilstrømmer der ferskvand fra de omkringliggende landes floder, og tilførslen af saltvand fra Øresund har derfor betydning for saltbalancen og den marine vegetation og fauna i Østersøen.

DHI (Dansk Hydraulisk Institut) har beregnet, at Lynetteholms blokeringsseffekt på vandgennemstrømningen i Øresund er på 0,25 pct. med en usikkerhed på +/- 0,25 pct.

På baggrund af beregningen konkluderer Rambøll i Lynetteholms miljøkonsekvensrapport, at Lynetteholm ikke medfører en væsentlig påvirkning af gennemstrømningen i Øresund.

Havmiljøet i Øresund og Østersøen er generelt præget af skiftende temperaturer, indhold af ilt og salt hen over året. Den tilstedeværende flora og

fauna er således tilvænnet forhold med skiftende temperatur, salt- og iltindhold, og det er derfor blevet vurderet, at de afledte effekter af de begrænsede ændrede strømforhold er lille for tilstedeværende arter af bundvegetation og bundfauna, fisk og fugle.

ESPOO-SAMRÅD OG DIALOG MED SVENSKKE OG DANSKE MYNDIGHEDER

Espoo-konventionen er en konvention om grænseoverskridende miljøpåvirkninger. Hvis planer, programmer eller konkrete projekter kan forventes at medføre grænseoverskridende miljøpåvirkninger, træder konventionen i kraft. I forbindelse med Lynetteholmsprojektet har de svenske miljømyndigheder indsendt høringssvar til de offentliggjorte miljøkonsekvensvurderinger. De svenske myndigheder har særligt vist interesse for Lynetteholms påvirkning af gennemstrømningen i Øresund og af sedimentspredningen som følge af klapning af havbundsmateriale. By & Havn har sammen med Trafikstyrelsen og Miljøstyrelsen haft en god dialog med svenskerne og løbende holdt såkaldte samrådsmøder, hvor der er udvekslet uddybende materiale.

På den baggrund blev de Danske og svenske myndigheder i det såkaldte Espoo-samråd i september 2021 enige om, at det hollandske firma Deltares skulle foretage en tredjepartsvurdering.

Første udkast til Deltares rapporten blev offentliggjort den 22. marts 2022. I rapporten konkluderes det blandt andet, at:

- DHIs beregningsmodel og metode er grundlæggende acceptabel og tilstrækkelig. Beregnet blokeringsseffekt i miljøkonsekvensrapport er dermed vurderet realistisk.
- Yderligere analyser kunne have været anvendt til at verificere den beregnede blokeringsseffekt og reducere usikkerheden på estimatet (+/-0,25%). En sådan indsats ville ikke nødvendigvis have været proportional med resultatet af indsatsen.

• Første udkast til rapporten drøftes nu med de svenske og danske myndigheder, herunder repræsentanter fra Stevns og Køge kommuner.